

POSTANOWIENIE

Dnia 23 sierpnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z wniosku E. Spółki z o.o. w Ś.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
z udziałem zainteresowanego W. K.
o objęcie ustawodawstwem,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 23 sierpnia 2016 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 15 kwietnia 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z 15 kwietnia 2015 r. oddalił apelację skarżącego organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego w B. z 3 września 2014 r., którym zmieniono jego decyzję i zobowiązano do wydania zaświadczenia o podleganiu polskim ubezpieczeniom społecznym zainteresowanego W.K. w okresie pracy w Niemczech od 7 maja do 30 czerwca 2012 r. Elementem sporu na tle stosowania przepisów rozporządzenia Parlamentu i Rady (WE) nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego i nr 987/2009 z 16 września 2009 r., dotyczącego wykonania rozporządzenia nr 883/2004, była kwestia czy zainteresowany bezpośrednio przed delegowaniem do pracy w Niemczech podlegał ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń. Ustalono, że 7 maja 2012 r. został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych w kraju

z tytułu zatrudnienia w Spółce z o.o. E. w Ś. celem wydelegowania do pracy w Niemczech. Wcześniej od 1 grudnia 2010 r. do 11 lutego 2012 r. zainteresowany podlegał ubezpieczeniom społecznym w kraju z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę. W grudniu 2012 r. żona zainteresowanego zgłosiła go jako członka rodziny do ubezpieczenia zdrowotnego za okres wsteczny od 14 kwietnia do 6 maja 2012 r. Sąd Okręgowy stwierdził, że wymóg bezpośredniego ubezpieczenia w kraju przed delegowaniem do pracy za granicę został spełniony (art. 12 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004 i art. 14 ust. 1 rozporządzenia nr 987/2009). Nie ma znaczenia, że zainteresowany w okresie miesiąca poprzedzającego wyjazd nie podlegał ubezpieczeniom społecznym, a jedynie zdrowotnemu. W uzasadnieniu powołał się na wyrok Sądu Najwyższego z 6 sierpnia 2013 r., II UK 116/13 i Komentarz Krzysztofa Ślęzaka do Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady WE nr 883/2004. Okres bezpośredniego ubezpieczenia nie musi „przylegać” do okresu zatrudnienia w innym państwie członkowskim. Aktywność zawodowa zainteresowanego w okresie dwóch lat poprzedzających oddelegowanie do Niemiec koncentrowała się w Polsce. Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu oddalenia apelacji organu rentowego potwierdził wykładnię Sądu Okręgowego, choć skorygował ją o tyle, iż wskazał, że znaczenie ma własne ubezpieczenie zdrowotne delegowanego a nie wynikające z ubezpieczenia żony. Zwrócił także uwagę na Decyzję Nr A2 z 12 czerwca 2009 r. Komisji Administracyjnej ds. Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego, dotyczącej wykładni przepisów znaczących w sprawie. Wykładnia ta nie przesądza, iż bezpośredni okres podlegania ustawodawstwu państwa wysyłającego musi być rozumiany jako okres bezpośrednio „przylegający” do okresu zatrudnienia w innym państwie członkowskim. Okres ten należy rozumieć jako okres nieodległy. Chodzi o okres bliski, ale nie przylegający do siebie okres czasu (wyrok Sądu Najwyższego z 2 października 2013 r., II UK 170/13).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Podstawy skupiają się na przepisach art. 12 ust. 1 i art. 14 ust. 1 rozporządzeń, a także na Decyzji Nr A2 Komisji. Skarżący podkreśla, że wykładnia wymaga przyjęcia, iż przesłanką ubezpieczenia polskiego jest bezpośrednio podleganie temu ubezpieczeniu przed

rozpoczęciem zatrudnienia w delegowaniu za granicę. Tak wynika z wykładni gramatycznej i funkcjonalnej tych przepisów. Potwierdza to Decyzja Nr 2 Komisji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie został uwzględniony. Choć odwołuje się do dwóch podstaw przedsądu (które się różnią – art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.), to w istocie podstawy i odpowiedź sprowadza się do wykładni wskazanych przepisów rozporządzeń, a ściślej art. 14 ust. 1 i warunku, że osoba zatrudniona do pracy za granicą, bezpośrednio przed rozpoczęciem zatrudnienia podlega już ustawodawstwu państwa członkowskiego (w tym przypadku polskiego).

Z uzasadnienia wniosku wynika, iż organ rentowy trzyma się gramatycznej treści przepisu art. 14 ust. 1 oraz samej Decyzji Nr A2 Komisji. Nie zostało to uznane za trafne przez Sądy w tej sprawie. Zaprezentowano wykładnię, która jest racjonalna i nie zawęży niezasadnie regulacji, gdyż bezpośrednie przyleganie ubezpieczenia do okresu delegowania do pracy za granicą, stałoby w sprzeczności z zasadniczym celem regulacji. Nie jest to sprzeczne z twierdzeniem, że sama regulacja ma charakter wyjątkowy. Oczywiście powstaje pytanie o temporalną odległość tej „bezpośredniości”. W tym zakresie Sąd Najwyższy przedstawił już określone stanowisko w wyroku z 2 października 2013 r., II UK 170/13. Z wniosku skarżącego wynika, że ważniejszą jest kwestia, czy należy wymagać bezwzględnej „bezpośredniości”, czyli posiadania ubezpieczenia krajowego tuż przed zatrudnieniem i delegowaniem do pracy za granicą.

Kwestia powyższa była przedmiotem analizy Sądu Najwyższego w dwóch kolejnych sprawach, zakończonych wyrokami z 4 listopada 2015 r., II UK 406/14 i z 3 marca 2016 r., II UK 84/15. Wyroki te potwierdzają, że reżim, który przyjmuje pozwany (skarżący) nie jest uzasadniony.

Decydujące znaczenie ma art. 12 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004. Art. 14 ust. 1 rozporządzenia nr 987/2009 doprecyzowuje przesłankę, jednak nie określa okresu bezpośredniego podlegania ustawodawstwu. Czyni to dopiero decyzja Nr A2 Komisji, która nie ma jednak uprawnień prawodawczych o charakterze

normatywnym. Decyzje Komisji Administracyjnej mają charakter informacyjny i pomocniczy. Komisja ustanawia dodatkowe, nieznane przepisom samych rozporządzeń, kryterium czasowe (co najmniej miesięczny okres owego podlegania), przewidując zresztą możliwość odstąpienia od tego wymogu w indywidualnie ocenianych przypadkach. Taka wykładnia przepisów rozporządzeń, w istocie wykraczająca poza ich treść normatywną, nie może być uznana za wiążącą dla sądu krajowego. Dla oceny możliwości spełnienia w sprawie tej przesłanki wynikającej z przepisów art. 12 ust. 1 rozporządzenia Nr 883/2004 oraz art. 14 rozporządzenia Nr 987/2009, jaką jest bezpośrednie podleganie zainteresowanego ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę pracodawca, należy zatem zestawić początkową datę podlegania pracownika temu ustawodawstwu z datą podjęcia zatrudnienia za granicą w ramach oddelegowania do innego państwa członkowskiego. Trzeba pamiętać, że celem powołanej regulacji rozporządzeń Nr 883/2004 i Nr 987/2009 jest pozostawienie pracownika w dotychczasowym systemie ubezpieczeń społecznych w sytuacji krótkookresowych oddelegowań przez macierzystego pracodawcę do pracy w innym państwie członkowskim (wyrok Sądu Najwyższego z 4 listopada 2015 r., II UK 406/14).

Taki kierunek wykładni został potwierdzony w kolejnym rozstrzygnięciu Sądu Najwyższego (wyrok z 3 marca 2016 r., II UK 84/15), w sprawie, w której ubezpieczenie w Polsce ustało 1 sierpnia 2010 r. a pracownik został zatrudniony i delegowany do pracy w Niemczech 22 lipca 2012 r. Sąd Najwyższy uznał, iż nie stanowi to przeszkody do zachowania polskiego ubezpieczenia. Z podobnym uzasadnieniem jak w poprzedniej sprawie (II UK 406/14) stwierdzono, że rozstrzygnięcie oparte przede wszystkim na zastosowaniu wynikającego z decyzji A2 dodatkowego kryterium co najmniej miesięcznego okresu podlegania ustawodawstwu państwa, w którym siedzibę ma pracodawca, bez uwzględnienia wszystkich innych występujących w sprawie czynników, jest nieprawidłowe.

Zgłoszony we wniosku o przyjęcie skargi problem ma więc już określoną wykładnię w orzecznictwie Sądu Najwyższego (sprawy II UK 255/14, II UK 84/15, II UK 406/14, II UK 170/13, II UK 116/13), która nie jest sprzeczna. Wniosek nie przedstawia natomiast argumentów, które uzasadniałyby rozważania dalej idące i prowadziły do zakwestionowania dotychczasowego kierunku wykładni.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).